

מרובה פרק שביעי בבא קמא

ע"ה.

עין משפט נר מצוה

ק"פ א מ"י פ"ו מה"ל
בכורות הלכה ט'
סמג ע"פ ר"נ:
ק"ב ב מ"י ס"ב פ"ב ה"ו
סמג ע"פ ר"ל לא"ן
רמג טו"ש ע"ד ס"מ ט"ו שטו
ס"ק ה':
ק"א ג מ"י פ"ב מה"ל
בכורות הלכה ט'
סמג ע"פ קמ"ט טו"ש
י"ד ס"מ ט"ו ס"ק ב':

תורה אור השלם

1. שור או כשב או עז פי'
י"ד וק"ה שבעת ימים
תחת אמו ומיזם השמימי
וקל"ה ל"ז ק"ר
אשה ל"ז יוקרא כב' ז'
2. אך בכור שור או
בכור כשב או בכור עז
לא תפדה קדש הם את
דמים תורק על המקבץ
ואת קל"ג קטטר אשה
ל"רית נה"ח ל"ז
במדבר י"ח ז'

רבינו הגנאל

ופקדו גבי קדשים תרי
או כתיב ותרדוהו למעט,
חד למעוטי כלאים וחד
למעוטי נדמה שאין כשרין
לקרבן. אלא אי אמרת
תרויהו לרבות, חד לרבות
כלאים וחד לרבות הנדמה,
השתא כלאים דאביו כבש
ואמו עז או איפכא אמרת
כשר לקרבן, מי שאביו
כבש ואמו בכשה ונדמה
לעז צריך לימור דכשר,
אלא תרויהו למעט.
ואתיין לאוקמי הא דאמר
ר"ב כל מקום שני' שה
להוציא את הכלאים
לענין פדיון פטר חמור,
וכתיב ופטר חמור תפדה
בשה למעט הכלאים
חרגון אי פודין בכלאים.
ור' אלפונז דמתיר בכלאים
מוקיים להא דרבא בכבש
שנולד מן הכבשה שאחד
מן שניהם או הכבש או
הכבשה ורגילו קולטות
כשל חמור כלומר אינו
מפריש פרה וכו' ואלו זה
טהור וזה טמא הנוול
מבנין פסול הוא לקרבן.
כלאים, פ"ד עז ש"ב על
כשבה הוציא מהן כלאים
הוי. נדמה, פ"ד אביו כבש
ואמו כבשה ונדמה לעז,
בגון אלו הבאין מבלאד
אל חוראן. ומתמיהו ויכ
טהורה מטמאה מי מעברה
אין דאיבערה מקלוט ור'
שמע' קלוט דר' שמע'
מפורש בכורות פרק
ראשון, וכו' ודאריס לאפוקי
מדר' יהושע דר' יהושע
האי משה כשבים ושה
עוים נפקא ליה ולא
מכביעא ליה דאבא.

והא גבי קדשים דכתיב שור או כשב נרבייה. תימה מה ריבוי
ל"רין נהי דמשור וכשז לא מני לרבויה כלאים מכשז ועו
שאמה יכול להוליא כלאים מצנייהו אחי ואורי' דלע"ג דלתי כלאים
מדמקן כשז לעו מכל מניס יוס למעטס מדמקן שור לכשז דלחומרל
מקשינן וכיון דלוי לא' הוי כתיב שום
או לא כסיפא ולא לרישא הייתי
ממעט כלאים יש לי לומר דלחמל
או לרבות ומשני מדסיפא למעט
כלומר או דכתיב גבי כשז ועו כיוצא
בו דמקוס אחר אי' לן למימר
למעוטי הלכך ה"ג דרשינן למעוטי
וה"ה או דרישא למעוטי דרשינן ליה
ולא לרבויה ופריך אדרבה איתמל
איפכא דלו רשאון כתיב דמקוס
כיוצא בו דמקוס אחר רחוי לרשו
לרבות ודרשי ליה נמי הכא לרבות
וה"ה נמי שני ומשני כו' ואם תאמר
ולא ליכמוז אלף ההוא או דנין כשז
ועו דמשור וכשז הוה ממעטין
כלאים ומאז דכשז ועו הוה ממעטין
דמנה וי"ל דלוי לא כתיב אלף חד
אפילו הוה כתיב גבי כשז ועו הוה
דרשינן לרבות כלאים כיון דלוי לא
כתיב או כלל הוה ממעטין כלאים
משור וכשז דפרשיט לעיל:

השתא כלאים איתרבו בו'

וא"ת צלא ק"ו דכלאים
איכא למפרך דמה ל"רין לרבות
דמנילא מתרבי כל כמה דלא מעטיה
קרא דהא כי אמר דלחמו אויין למעט
ל"רין קרא למעוטי ואע"ג דממעטין
כלאים לא הוה ממעטין נדמה אי לאו
דמעטיה קרא וי"ל צלא שום קרא
הוה מרבינן נדמה שדומה צמקת
סימנין וממעטין נדמה שאין דומה
כלל דהוה ילפינן צמחת תחת ממעשר
לרבויה וכו' אמרי אתמל לרבויה
משור וכשז דפרשיט לעיל:

אי כתיב דהוי כתיב ציה שם מג"ש דהעברה העברה מבכור דכתיב ציה שם (ויקרא יז) אם שור אם שה ובקוטרס
פ"י דבמעט כתיב לאן דהוי כמו שה ואין נראה ועוד צפרק צמח דבכורות (דף ק"ז) פ"ך אי גמר מעטס תחת תחת מקדשים אפי'
הנך נמי פ"י יוצא דופן ומחוסר זמן ויתוס לא יכנסו לדיר להמעט ואי לא גמר מקדשים צלמל טריפה כל אשר יעבור פרט
לטרפה אלף כלאים מנ"ל ומאי קושיא לימל ליה דמבנין אז דרצא נפקא ליה כלאים כיון דבמעט כתיב [אלף] ו דפרשיט
בקוטרס הכא ולפי מה שפירשתי דהא דבכור סמנין א"ש דלא מני למימר התם דליף מעטס מבכור דמיעט ציה כלאים דאם כן יוצא
דופן נמי נמעט צמעט דנילף מבכור:

עד שיהא הוא שור ובכורו שור. אומר ר"י דצפרק קמא דבכורות (דף ק"ז) מוקי לה דוקא צפאין דומה כלל אצל דומה צמקת סימנין
ליף התם מאך קדשים צכור ונ"רין למעט נדמה צקדשים צכור דאי לא כתיב אלף צקדשים הוה ילפינן צכור מקדשים והוה ממעטין
צכורות מפריה אפילו יש בו מקלט סימנין ואי הוה כתיב ריבוי תחודיה צכורות לרבות נדמה שיש בו מקלט סימנין הוה מרבינן ליה נמי צקדשים
דילפינן מהדרי צג"ש וכן אי לא הוה כתיב צקדשים כלל אלף צכור מיעוט וריבוי הוה ילפינן צקדשים מבכור אצל השתא דכתיב צקדשים
וכתיב נמי מיעוט וריבוי צכור ליכא למילף צקדשים מבכור דאם כן לישתוק קרא ממיעוט דקדשים:

לטמא שנו"ד מן הטהור ועיבורו מן הטמא וד"א ב'ר' יהושע. פ"י בקוטרס דר' יהושע פליג אדר"ש ושרי גמל הצא מן הפרה
שעצרתו משור צסימן אחד של טהרה מעלה גרה או מפריס פרסה ודריש את זה לא תאכלו את הגמל גמל אי אתה
אוכל צסימן אחד אצל אחר אתה אוכל צסימן אחד ואיזה זה זה טמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטהור יכול אפי' עיבורו מן
הטמא כלומר כשם שאני מכשיר צו קך אני מכשיר צצנו אם נתעברה הימנו פרה ת"ל שה כשבים כו' ועיבורו מן הטמא לאו דוקא
לדלדייה הוי טהור אלף דומה לטמא וכולה סוגיא דבכורות (דף ק"ז) וס' לא משתמע כפירושו אלף משמע דמודה ר' יהושע לר"ש דגמל גמור
הנוול מפריה ומשור שהוא אסור ואם יש בו סימן אחד שדומה מקלט נדמה מותר ולא קפי כלל אסימניס דקרא ר' ממעלה גרה או ממפריסי
פרסה והכי איתמל התם (ס"ט) רחל שילדה מין עז ועו שילדה מין רחל פטורה מן הצבור ואם יש בו מקלט סימנין חייבת ר"ש אומר עד
שיהא ראשו ורובו דומה לאמו ועלה דהיא מצביע ליה לר"ש צגמרת צן פרה מי צעי שיהא ראשו ורובו דומה לאמו להמירו צאכילה או
אפי' צמקת וצעי למפסט מדר' יהושע דכר"ש מדר' יהושע דכר"ש מדר' יהושע דכר"ש מדר' יהושע דכר"ש מדר' יהושע דכר"ש מדר' יהושע דכר"ש
להמירו צאכילה דחי ודלמא סבר לה כר"ש צחדל ופליג עליה צחדל ועוד משמע התם (ט"ט) מעטמא דר' יהושע משום דקסבר זה זה גורם אסור
ולפי זה אפי' טהור שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא אסור והך דשמעתין דמוקי צרא לטמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא
מיירי נמי שדומה קלט לאמו כהיא דרבי יהושע שאם היה דומה לגמרי לגמל אפילו עיבורו מן הטהור היה אסור דהא ס"ל כר"ש
כדלוקמא דליצער מקלוט וכר"ש וה"ה דה"מ למנקט טהור שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא דאסור כיון דמה להוליא כלאים
ואסור משום עז זה זה גורם אלף משור דנקט צמילתיה דר' יהושע טמא שנולד נקט נמי הכי צמילתיה דר' יהושע דנקט משום דרישא קמני אצל אתה אוכל צסימן אחד טמא שנולד מן הטהור ועיבורו מן הטמא דאסור משום זה זה גורם והא
דקאמר הכא ודלא כר' יהושע כ"ש דהוי דלא כר"א צר פלוגתיה דשרי ליה לגמרי וה"ג ר' אלעזר ולא ר' אליעזר:

להוליא כלאים מצנייהו. אין כלאים צאים משניהם: מדסיפא
למעט. או דסיפא דקרא' כשז או עז ודאי למעט אתמל שהרי
כלאים צאים מהם ומנילא משתמע (א) לרבות לא אליטרין ואי לרבות
נדמה כל שכן דלא אליטרין דכיון דמרישא הוה מתרבי כלאים כל
שכן נדמה דקיל: אי נקדשים.
למימרא דפסול לקרבן דכתיב צו
שה צנדבות צפרסת נקסיס (צמדנר
(טו) או לשה צככשים וגו': הא
צהדיא כתיב צו. מרבויה דלו כשז
פרט לכלאים דפסול: אי **למעט**
צהמה. ואע"ג דלא כתיב ציה שה
אלף לאן' קאמר צצא דפסול הא
אמרין צככורות' לענין מילי טוצא
דגמר תחת השבעט' מתחת אמו' הלכך
להא מלמל ליקף נמי ופסול: **העברה**
העברה. והעברת כל פטר רחס
לה' (שמות יג) וכל אשר יעבור (ויקרא
(טו): **לענין פדיון פטר חמור.** דכתיב
שהי וקא' אשמעינן צצא טעמא דמתני'
דקמני אין פודין צכלאים מהכא הוא:
ולא צציה. צבי אילן: ולא צצה
טעוטה. דלאו שה קרינא צה:
כלאים. משני מניי צהמת: כוי.
מצמהה ומיה: **לטמא שנו"ד מן**
טהור. פרה שילדה סוס ואציו סוס
או רחל שילדה חזיר ואציו חזיר
דאסור צאכילה דכתיב ואת הצמהה
אשר תאכלו שור שה כשבים (דברים
ד) וכיון דכתיב שה פרט לכלאים
כה"ג הוא: דר' יהושע צפרק קמא
דבכורות (דף ק"ז): **וטמאה מטמאה**
מי מיעברה. דליטרין למעוטי והא
קיימל לן צפ"ק דבכורות (דף ק"ז):
לעולם אין מתעברת לא טמאה מן
הטהורה ולא טהורה מן הטמאה:

דאיצטרך דאע"ג דאימעט כלאים איצטרך תרי
למעוטי נדמה אלא אי אמרת לרבות תרי
ריבויי למה השתא כלאים אירבי ליה נדמה
מבעיא (א) אלא הא דאמר רבא זה בנה אב כל
מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את
הכלאים למאי הלכתא אי לקדשים בהדיא
כתיב בהו ישור או כשב פרט לכלאים אי
למעטשר תחת תחת יליף מקדשים (א) אי לבכור
העברה העברה יליף ממעשר אי נמי נדמה
אמרת לא דכתיב (א) בכור שור (ב) עד שיהא
הוא שור ובכורו שור כלאים מבעיא אלא כי
איתמר דרבא לענין פטר חמור כדתנן (א) אין
פודין לא בעגל ולא בחיה ולא בשחוטא
ולא בטריפה ולא בכלאים ולא בכוי ולרבי
אלעזר דמתיר בכלאים דתנן (ר"א) מתיר
בכלאים מפני שהוא שור למאי הלכתא אמר
לך ר"א כי איתמר דרבא לטמא שנו"ד
מן הטהור ועיבורו מן הטמא ודלא כרבי
יהושע דאי ר' יהושע משה כשבים ושה
עוים נפקא ליה (א) עד שיהא אביו כשב ואמו
כבשה וטהורה ממטמאה מי מיעברא אין דקיי"ל
דאיצטרך

ומעשר צהצרה העברה דכבור והשתא כי אמר דלתי או למעט ממעט נדמה אפילו אותו שנדמה צמקת סימניס וכל אמרי אתמל לרבויה
צעי לרבויה נדמה אפילו אותו שהשתא כי אמר דלתי או למעט ממעט נדמה אפילו אותו שנדמה צמקת סימניס וכל אמרי אתמל לרבויה
אי כתיב דהוי כתיב ציה שם מג"ש דהעברה העברה מבכור דכתיב ציה שם (ויקרא יז) אם שור אם שה ובקוטרס
פ"י דבמעט כתיב לאן דהוי כמו שה ואין נראה ועוד צפרק צמח דבכורות (דף ק"ז) פ"ך אי גמר מעטס תחת תחת מקדשים אפי'
הנך נמי פ"י יוצא דופן ומחוסר זמן ויתוס לא יכנסו לדיר להמעט ואי לא גמר מקדשים צלמל טריפה כל אשר יעבור פרט
לטרפה אלף כלאים מנ"ל ומאי קושיא לימל ליה דמבנין אז דרצא נפקא ליה כלאים כיון דבמעט כתיב [אלף] ו דפרשיט
בקוטרס הכא ולפי מה שפירשתי דהא דבכור סמנין א"ש דלא מני למימר התם דליף מעטס מבכור דמיעט ציה כלאים דאם כן יוצא
דופן נמי נמעט צמעט דנילף מבכור:

גליון הש"ס
נב' א' בכור העברה.
עין מה דר' ב' ע"א
מוספות ד"ה גמר לדה:

מוסף רש"י

אך בכור שור עד
שיהא הוא שור ובכורו
שור. מדמני למוכח כו'
שור כשז ועו דלא ענינא
בכור קמישתי דמני
לעיל מנייה כל פטר רחס
וגו' ונקט צבולה צביה,
ש"מ עד שיהא אסור
כלאו ולא דומה לטמא
(בכורות ג') אין פודין.
פטר חמור (ויקרא טו)
לא בעגל ולא בחיה.
צבי ואיל (בכורות יב) דהא
לעיל מנייה כל פטר רחס
כתיב (ויקרא טו) ולא
בשחוטא. צצה שחוטא
(טו) ולא בטריפה.
צמחתו רגלה מן
הארכובה ולמעלה (בכורות
יב). ולא בכלאים. ופי'
הצא על החמל (טו) ופי'
דמשני לדדוי הוא שה
(ויקרא טו) ולא בכור.
דמיט וצביה (טו) ספק מין
ספק צמה (בכורות יב).
מפני שהוא שה. דנין
רחל וציו עז קרינן שה (טו).
משה כשבים. שה הצא
משני כשבים (טו) (א).

אי כתיב דהוי כתיב ציה שם מג"ש דהעברה העברה מבכור דכתיב ציה שם (ויקרא יז) אם שור אם שה ובקוטרס
פ"י דבמעט כתיב לאן דהוי כמו שה ואין נראה ועוד צפרק צמח דבכורות (דף ק"ז) פ"ך אי גמר מעטס תחת תחת מקדשים אפי'
הנך נמי פ"י יוצא דופן ומחוסר זמן ויתוס לא יכנסו לדיר להמעט ואי לא גמר מקדשים צלמל טריפה כל אשר יעבור פרט
לטרפה אלף כלאים מנ"ל ומאי קושיא לימל ליה דמבנין אז דרצא נפקא ליה כלאים כיון דבמעט כתיב [אלף] ו דפרשיט
בקוטרס הכא ולפי מה שפירשתי דהא דבכור סמנין א"ש דלא מני למימר התם דליף מעטס מבכור דמיעט ציה כלאים דאם כן יוצא
דופן נמי נמעט צמעט דנילף מבכור:

עד שיהא הוא שור ובכורו שור. אומר ר"י דצפרק קמא דבכורות (דף ק"ז) מוקי לה דוקא צפאין דומה כלל אצל דומה צמקת סימנין
ליף התם מאך קדשים צכור ונ"רין למעט נדמה צקדשים צכור דאי לא כתיב אלף צקדשים הוה ילפינן צכור מקדשים והוה ממעטין
צכורות מפריה אפילו יש בו מקלט סימנין ואי הוה כתיב ריבוי תחודיה צכורות לרבות נדמה שיש בו מקלט סימנין הוה מרבינן ליה נמי צקדשים
דילפינן מהדרי צג"ש וכן אי לא הוה כתיב צקדשים כלל אלף צכור מיעוט וריבוי הוה ילפינן צקדשים מבכור אצל השתא דכתיב צקדשים
וכתיב נמי מיעוט וריבוי צכור ליכא למילף צקדשים מבכור דאם כן לישתוק קרא ממיעוט דקדשים: